

Följ T-shirten

Ämnen: Ke, Bi, Ge, Hkk, BI, Sv, SI

Övningen Följ T-shirten handlar om att öka förståelsen för alla steg i ett klädesplaggs eller en textilprodukts livscykel. Det handlar om energianvändning, klimat- och miljöpåverkan. Du som lärare kan även välja att addera sociala perspektiv såsom arbetsvillkor och hälsoaspekter.

Målet är att eleverna ska tillägna sig kunskaper om var och hur varor produceras och kunna värdera val och handlingar som konsument utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Material och verktyg till den här övningen finns i menyn till höger.

Genomförande

Det kan vara lagom att göra Skohögen och introduktionsdelen i del 2 med genomgång av bilden av T-shirtens resa under en lektion. Till andra lektionen ombeds eleverna att välja ut ett klädesplagg eller en annan textilprodukt att göra en egen livscykelanalys på.

Del 1 Skohögen (ca 15 min)

Låt alla elever att lägga en sko i en gemensam hög. Gå tillsammans igenom skorna för att se var de är producerade och sortera dem efter olika kontinenter. Fråga eleverna vad de vet om skorna.

Frågor att diskutera:

- *Var är skorna tillverkade? Var ligger länderna?*
- *Hur tillverkas skor?*
- *Vad är skorna gjorda av?*
- *Vad vet ni om dem som tillverkat era skor?*

Del 2 Livscykelanalys (LCA)

Introduktion: Utgå från bilden över T-shirtens tillverkningsprocess och samtala om vad som händer på bilden. Till er hjälp finns [Klädskolan](#) som beskriver klädtillverkning steg för steg.

Valfritt: Titta tillsammans på filmen [Ett miljösmart klädval](#).

Låt eleverna presentera vilka klädplagg eller textilprodukter som de har valt att göra egna livscykelanalyser på. Se till att det finns produkter av olika material och råvaror.

Till hjälp för sina efterforskningar har eleverna följande verktyg: Flödesschema Följ T-shirten, Faktablad: Klädskolan, Elevinstruktion: Gör en LCA (under omarbetning, dec 2018) samt Kartläggningstabell för LCA (under omarbetning, dec 2018).

Till Klädskolan finns [Bilaga till klädskolan: Om klädernas miljöpåverkan](#), som du som lärare kan välja att dela ut direkt eller efter att eleverna har gjort egna efterforskningar.

Diskutera vilka avgränsningar ni ska göra. Ni kan t.ex. välja att lägga mer fokus på energianvändning och klimatpåverkan eller på miljögifter och biologisk mångfald.

Det är inget misslyckande att inte hitta svar på alla frågor i kartläggningstabellen, utan en lärdom att det är

mycket svårt att göra en komplett LCA.

På nätet finns mycket information, men **det kommer ändå vara svårt att svara på alla frågor**. Förbered därför eleverna på att det viktigaste är att *försöka* hitta svar. Det är okej att generalisera, eftersom det viktiga inte är att alla fakta blir helt rätt, utan att eleverna förstår hur man kan resonera när man gör en LCA.

Fördjupning

Faktablad: [Cirkulär ekonomi](#)

Faktablad: [Konsumtionsbaserade klimatutsläpp](#)

Faktablad: [Avfallstrappan](#)

Faktablad: [Plast och mikroplast](#)

> [Artikel ur Sveriges Natur 1-2108 om falsk miljömärkning inom klädindustrin](#)

> [Fakta om bomull \(Sveriges konsumenter\)](#)

> [Statistik från SCB: Här hamnar dina gamla kläder](#)

Fakta

Att arbeta med livscykelanalys (LCA)

En livscykelanalys följer en produkt från vaggan till graven, och beskriver dess miljöpåverkan från råvaruutvinning till avfallshantering. Alla resurser som används och alla utsläpp som sker däremellan räknas in. Ett annat sätt att se på varors livscyklar är "från vaggan till vaggan" - på engelska "cradle to cradle" (C2C). Där tar varans väg aldrig tar slut, utan återgår till systemet igen genom någon form av återanvändning. Det betyder att materialet i varan blir något nytt istället för att slängas.

En traditionell livscykelanalys mäter en produkts totala miljöpåverkan. Det finns också sociala livscykelanalyser som beskriver människors arbetsvillkor och påverkan på det lokala samhället.

> [Till startsidan för årskurs 7-9](#)

Promos i sidebar:

[Faktablad om våra kläder](#)

[Energifallet högstadiespecial](#)